

ROMÁN Z DEVADESÁTEK

še vašeho
identa

Jistě že to bylo možné a myslím, že to
propojení funguje. Víte, Záhřeb „gro-lehli“

VŠECHNO SE V DOBRÉ OBRÁTÍ

ADAM
SUCHÝ

xyz

Všechno se v dobré obrátí

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Adam Suchý

Všechno se v dobré obrátí – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**Všechno
se v dobré obrátí**

© Adam Suchý, 2022

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7683-171-1

ISBN e-knihy 978-80-7683-182-7 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-183-4 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-181-0 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

Všechno se v dobré obrátí

Adam Suchý

xyz.

Při učení jde koneckonců o tohle: Ne jestli vyhraje hra, ale jak prohraje a jak jsme se při tom změnili a co nového si z toho odneseme do příštích her. Prohrát kuriózním způsobem znamená vyhrát.

V životě nejsou žádné chyby. Události, které na sebe přivoláváme, ať jsou sebelepší, bývají nutné k tomu, abychom se naučili, co se musíme naučit; ať podnikneme jakékoli kroky, vždycky bývají nutné k tomu, abychom dosáhli míst, k nimž jsme se rozhodli dojít.

Richard Bach: Most přes navždy, 1984

L.

„Máte nějaké další přání? Pane...?“ Letadlo se zapotácelo a Daniel chvíli studoval nepřítomným pohledem letuščina ňadra, která se náhle ocitla přímo před jeho opěradlem.

„Ano, děkuji, dal bych si ještě jedno pivo,“ pravil způsobně, když svým pohledem našel její oči.

Letuška do svého úsměvu vložila ještě o něco méně úsilí, než vyžadovala slušnost, a širokým krokem odešla směrem k pilotní kabině. Stroj teď znovu poskočil jako traktor na polní cestě a kontrolky nad hlavami cestujících se rozsvítily.

„Dámy a pánové, hovoří k vám kapitán. Vléáme do oblasti mírných turbulent. Uhaste prosím cigarety, sedadla vraťte do vodorovné polohy a připoutejte se bezpečnostními pásy. Děkuji.“

Daniel utáhl pás tak, že se skoro nemohl pohnout. Snažil se tak získat alespoň trochu pocit bezpečí, ale stejně ho pořád daleko silněji než pás svírala úzkost. Ještě před odletem z Bratislavy se tvářil jako ostřílený reportér, ve kterém cestování nevzbuzuje žádné velké emoce a při letu se věnuje především svým poznámkám. Ve skutečnosti ale seděl v letadle poprvé v životě a to natrásání, změny v hučení motorů, vrzání plastů a propady ve vzdušných kapsách mu vůbec nedělaly dobře. A ke klidné atmosféře nepřispíval ani chlapec s hlavou nalepenou na okýnku, který se neustále na něco vyptával svého otce.

„To jsou hory, tati?“

„Ne, Davidku, to nejsou hory, ty nemůžeme vidět, jsme moc vysoko. To jsou mráčky, díváme se na ně shora.“

„Na mráčky shora?“

„Ano, z druhé strany, než je obvykle vidíme.“

„A jak jsme vysoko, tati?“

Daniel zavřel oči. Původně si představoval, že vedle něj bude sedět nevšedně krásná, nakrátko ostříhaná tmavovláška, která se po letech spořádaného a fádniho života konečně rozhodla zažít nějaké odvážné sexuální dobrodružství. Letmé a zdánlivě náhodné doteky se během letu promění v neskrývanou touhu, které dá mladý pár průchod možná už na palubě boeingu...

„A proč to letadlo tak skáče?“ ozval se znovu chlapečkův neodbytný hlas zrovna ve chvíli, kdy se Danielova fantazie rozjížděla na plné obrátky. Letoun se ještě jednou zapotácel, prázdná plechovka od piva prudce přejela z jedné strany stolku na druhou a turbulence ustaly. Daniel otevřel oči, neslyšně vydechl, povolil si trochu bezpečnostní pás a rozhlédl se kolem sebe. Kontrolka nad jeho hlavou právě s charakteristickým cinknutím zhasla.

„Vaše pivo, pane.“ Tentokrát byla trajektorie Danielova pohledu od řader k očím o poznání rychlejší, ale letuščin klimatizovaný úsměv se nezměnil.

„Děkuji,“ zamumlal rezignovaně, otevřel plechovku a navzdory svému předsevzetí sáhl do stříbrné tabatěrky po další cigaretě. Volnou rukou si prohrábl řídké hnědé vlasy zastřížené na mikádo a ozdobené indiánským copánkem z barevných nití. Zatímco popíjel pivo, vyfukoval kouř směrem do uličky a ignoroval nesouhlasný pohled svého souseda, přemýšlel o slovním spojení *obsadit libidem*. Věděl, že je to termín z psychoanalýzy, protože se pár dnů před odletem začel do jedné z psycho-

logických učebnic, které jeho šéfredaktor rád hromadil a vystavoval na policích ve své kanceláři. Obsazování libidem ho zaujalo a podle popisu celého procesu se navíc zdálo, že je to něco, co zřejmě dělá docela často. Nedokázal si teď ale přesně vybavit, v čem kromě neskrývaného zevlování a snaživého flirtování vlastně spočívalo.

Letušku už asi ničím neobsadím, napadlo ho rozmrzele, když kolem znovu prošla, aniž o něj zavadila pohledem. Jediným vhodným kandidátem tak zatím byla drobná, na krátko ostříhaná blondýnka, která seděla naproti přes uličku o řadu blíž pilotní kabině. Všiml si jí už na letišti, a to především kvůli jejímu partnerovi, který poutal mnohem víc pozornosti než ona sama. Jeho mečivý hlas se rozléhal odletovou halou, neustále kriticky komentoval dění kolem sebe, a když si chtěl upravit brýle na obličej, dlouhé kostnaté prsty mu přitom neutroticky kmitaly po celé hlavě. Zdálo se, že nic na světě se neděje k jeho spokojenosti. Teď byl ale zticha, protože pravděpodobně dřímá.

„Tati, a to pod náma je už Afrika? Tys říkal, že ji uvidíme. A kdy už tam budem?“

Dokážu být někdy otcem? zapochyboval Daniel dřív, než skutečný otec stihl chlapečkovi odpovédět.

„Asi za čtyři hodiny, podívej, teď je to tam namalované,“ ukázal na malý monitor nad jejich hlavami. „Tenerife, tam letíme, vidíš ten ostrov?“

Vypadalo to, že otcovství je hlavně o neúnavnosti. Daniel vytáhl z příručního zavazadla walkmana, na kazetě s Tracy Chapman preventivně utáhl malíčkem pásek, aby se hned po spuštění nezamotal, zmáčkl play a zavřel oči. Stejně v této chvíli neexistoval žádný vhodný způsob, jakým by mohl upoutat blondýnčinu pozornost a přesvědčit ji, že volba jejího současného partnera byla životním omylem. Pokud na letiště Tenerife Sever skutečně zbývaly ještě čtyři hodiny letu, tak měl

dost času přemýšlet nejen o úkolech, které mu zadal jeho šéfredaktor, ale hlavně o těch, které si zadal sám.

Poprvé ta myšlenka Daniela napadla, když viděl film Prázdniny v Římě. Díval se v noci na televizi, rodiče už spali a on popíjel tátovo víno. Když potom stál na balkóně, kouřil a pozoroval ze šestého patra spící šumperské sídliště, tentokrát mu oči netěkaly po rozsvícených oknech paneláků ve snaze zahlédnout nahé ženské tělo nebo alespoň nějakou jeho část. Tentokrát zcela vážně přemýšlel o tom, jaké by to bylo, kdyby byl novinářem.

Myslel si, že cesta z malého moravského gymnázia k profesionální jistotě Joea Bradleyho bude dlouhá, ale jeho sny se plnily rychle a bezbolestně. Jednoho dne přinesl do redakce místních novin s příznačným názvem *Region* dva fejetony, které považoval za nejlepší ukázkou svého talentu v oblasti publicistických žánrů. V jednom z nich ztrapňoval bývalé středoškolské učitele jakožto odstrašující příklady, na nichž dokazoval, jak je české školství zkostnatělé. Nejvíce se vyřadil na angličtináře, které se přeučení z ruštiny ani po roce intenzivního studia příliš nepovedlo. Druhý fejeton potom prozkoumával svět disentu a v černobílém rozhovoru dvou fiktivních hráčů šachu nastoloval provokativní otázku, jestli je ukázkou čistého charakteru a odvahy skutečnost, že někdo pije litry piva, kouří kvanta laciných cigaret bez filtru, poslouchá kakofonní hubu a skončí jako mánička ve vězení.

Čerstvá porevoluční atmosféra mu nahrávala, mladý a dravý přístup vyhodnotilo vedení týdeníku jako žádoucí a Daniel dostal šanci. Vzal si ji celou, beze zbytku. O co více měl talentu, o to méně měl pokory, a tak jednoduše ignoroval všechna pravidla běžná ve vyspělém novinářském světě. Nezdržoval se postupným profesním růstem, nectil hierarchii a pustil se rovnou do nejvyšších pater žurnalistiky.

Tušil, že by měl začít od píky a nejprve si pořádně osvojit zpravodajské řemeslo, ale článek, ve kterém nemohl jasně prezentovat své vyhraněné názory a pořádně se stylisticky rozmáchnout, pro něj neměl žádnou hodnotu. A sympatický šéfredaktor mu v tom nebránil.

Daniel psal především sloupky, recenze, komentáře a glosy. Dělal také rozhovory, a i když často odbyl přípravu, vše přebíjela jakási přirozená drzost, se kterou se vyptával na intimní a kontroverzní detaily. Jeho styl ale nebyl prvoplánově bulvární, takže si rychle našel své odběrovatele. Noviny se pro Daniela staly hřištěm, na kterém si mohl dělat, co chtěl. Pro pár tisíc čtenářů malého provinčního města byl celebritou. V pondělí ráno hledali především jeho články, někteří s nadšením, jiní se strachem. Báł se ho zasloužilý sbor divadla stejně jako radní, učitelé, úředníci, galeristé a všichni ostatní, kteří mu zkřížili cestu.

„*Tečky a čárky páně Dalibora*,“ shodil hned v titulku konceptuální výstavu uznávaného výtvarníka Dalibora Chatrného, aniž by věděl cokoli o výtvarném umění a aniž by věděl cokoli o Daliboru Chatrném. Ředitel kulturního domu zuřil, umělec se shovívavě usmíval. K přímé konfrontaci nedošlo.

„*Ano, cítil jsem se skutečně poučen a chráněn před pohlavními nemocemi, když mi bylo jakousi zdravotní sestrou dopodrobna vyličen, kterak přebalit děťátko*,“ opřel se do prvních odvážných pokusů středních škol zařadit do výuky sexuální výchovu. Beseda pro střední školy byla opět v kulturním domě, ředitel zuřil znovu.

O hercích místního divadla, před kterým během listopadových protestů proti bývalému režimu hrdě stával v obnošeném kabátě s trikolórou na klopě, psal v jedné z recenzí jako o *jokulátorech* nebo *truvérech*, aby dokázal, že o divadelní vědě něco ví. Náhodně přečtené obraty v publikacích z městské knihovny potom dokázal zakomponovat do svých textů poměrně sofistikovaně, takže se čtenáři *Regionu* mohli

například dočíst, že „inscenace *Tří sester se svým pojetím téměř blížila Mejercholdovu stylizovanému konstruktivismu*“. V recenzi klasické situační komedie *Sluha dvou pánů* se neubrnil dlouhému odstavci na téma „*Silvio, Goldoniovský milovník*“, který si částečně vypůjčil ze seminární práce svého kamaráda studujícího v té době na JAMU. O nejstarším členovi souboru potom po premiéře *Obchodníka s deštěm* napsal, že „*takto přicházejí recenzenti o iluze, neboť jeho výkon by se dobře vyjímal snad jen v dramatické úpravě Šafránka a Kendyho. I tady by ale byl Emil Nádeníček v deklamacích silnější a rejža Císler nejspíš ještě o něco nespokojenější*.“ A tak dál, a tak podobně.

Třešničkou na dortu byly pro Daniela dopisy čtenářů. Jednou za čas někdo poukázal na jeho nezralost a aroganci, ale někdy také na faktické chyby nebo překrucování informací. Daniel to považoval za hozené rukavice a zvedal je s radostí. Zuřil jen tehdy, když mu snaživý korektor (toho času student bohemistiky) sám vyrobil v textu pravopisnou chybu a někdo na ni poukázal.

Jeho bývalá školní láska napsala do redakce, že už by toho „spratkovského verbálního exhibicionismu“ mohl konečně nechat. Daniel toho nenechal a na odpovědích si dával obzvlášť záležet. Jestliže byl ale dříve ironický a vtipný, postupem času začal své oběti nemilosrdně zesměšňovat a urážet. Řádky mu nestačily, odpovědi byly delší než vzkazy čtenářů. Ztrácel sebekontrolu a nadhled, ale zároveň žil stále v domněnku, že pitomci jsou ti druzí a že mu všechno projde.

Protože byl alergický na všechno alternativní od kultury až po medicínu, zareagoval jako býk na červený hadr, když se mu jeden z návštěvníků filmového klubu pokoušel v obsáhlé reakci na jeho recenzi vysvětlit, jak vlastně myslel polský režisér Andrzej Wajda svůj snímek *Člověk z mramoru*. Daniel už v jedné ze svých starších glos popsal fanoušky

filmových klubů jako „uniformní masu zapšklých pseudointelektuálů, kterou poznáte podle mastných vlasů, ušmudlaného černého oblečení a rychle mrkajících očí za lenonkami, která jsou připravena nalézt (a ihned také rozplést) existenciální problém i v kusu starého chleba“. Tentokrát mu ale podobné rýpnutí připadalo jako slabý odvar. Teď chtěl svého soupeře totálně zašlapat do země, aby si už nikdy nedovolil poučovat recenzenta.

„Nevím, zda považovat za zvrácenost či spíše za psychickou poruchu pravidelné vyžívání se v cizích depresích a životních krizích, které jsou přeneseny na filmové plátno v té nejrozvleklejší a nejméně přirozené podobě, doplněné otřesně neladícími zvuky...“ zahájil Daniel frontální útok na klubovou kinematografii obecně. Dlouho se ale na tomto poli nezdržoval, protože skutečným cílem jeho publicistického náletu byl přechytralý obdivovatel Andrzeje Wajdy. Daniel ho cupoval bez milosti, ale tradičně nejsilnější býval vždy v závěrech svých textů. Poslední věty měl vypointované, dokázaly překvapit, rozesmát i šokovat. I tentokrát hledal svůj zlatý hřeb a i tentokrát jej našel: „Nerad bych se při hodnocení stylistické úrovně zaslaného příspěvku uchýloval k hrubostem, které se bohužel samy nabízejí, a tak se celou dobu opravdu ze všech sil bráním tomu, abych parafrázoval jistého hudebního recenzenta z šedesátých let, který o začátcích skupiny Velvet Underground mj. napsal: Kdybych snědl písmenkovou polívku, vyseru lepší text, než je tohle.“

Reakce propukla na poslední vlně Danielovy nedotknutelnosti až do tisku, ale zašel příliš daleko. Redakční poštu zavalila lavina rozhořčených protestů a šéfredaktor i vydavatel se shodli na tom, že bude vhodné na nějakou dobu Daniela uklidit do závěťtí neškodných rubrik. Veškeré jeho články začaly být přísně kontrolovány, přičemž mnohé z nich dostávaly těžké zásahy korekce (on tomu říkal cenzura). Střelný prach zvlhl, hvězdné nebe se zatáhlo. Daniel začal lézt lidem na nervy.

„Kamaráde, nikdo to s tebou přece nemyslí špatně,“ řekl mu jeden večer před uzávěrkou šéf kulturní rubriky Filip a zručně si přitom balil asi třicátou cigaretu. „Jenže ty už nemůžeš napsat ani to, že je tráva zelená, aby po tobě někdo nevyjel. Seš odpískanej.“

Trvalo to jen rok a pár měsíců a Daniel se musel rozhodnout. Buďto se poslušně zařadí do průměru, kam podle kritických hlasů stejně patřil, nebo půjde dál. Když Šumperk, proč ne Brno? A když Brno, proč ne Praha? Po krátkém zamyšlení dospěl k názoru, že jeho kolegové jsou stejně jako on zapálení amatéři, kteří se dostali k žurnalistice jen proto, že měli ze slohu jedničku, a jejich názory ho tudíž nemusejí zajímat. Pořád tu byl nekonečný oceán možností, kam mohl z malého rybníku vyplout, bavit se a přitom proměnit své jméno ve značku. V maják zářící do dáli a určující směr.

Nechal si od Filipa ubalit cigaretu, sedl si ke svému stolu, labužnický vdechl kouř a napsal výpověď.

Tracy Chapman s malým zaškobrtnutím dozpívala, pásek zachrčel a s hlasitým vycvaknutím tlačítka play se zastavil. Daniel otevřel oči právě včas, aby zachytil pohled drobné blondýnky, která se kolíbavou chůzí vracela z toalety v přední části trupu. Zdálo se mu to, nebo se na něj skutečně usmála? Její manžel asi stále spal, protože nebylo slyšet jeho skřehotání. Také zasloužilý otec vedle něj spal a zvědavý chlapeček tím pádem mlčel, s hlavou apaticky opřenu o dvojité orosené okénko letounu. Mraky pod nimi vypadaly jako nadýchaná peřina, jako bílá pěna, lákající k hrátkám... Proč ho napadly hrátky? Ale ano, hrátky, ženská těla v bikinách nebo rovnou nahá ve zpomalených záběrech vystupují z pěny, omývají sebe, omývají starý americký Plymouth... rozjívěné chichtání se pomalu mění v těžký a zrychlený dech, stejně jako se proměňuje prostince jednoduchá hudba na podkresu...

Bylo to ještě na základní škole, když Danielovi přišlo divné, proč táta ráno před odchodem do práce kontroluje Jiráskovy sebrané spisy v horních patrech velké rodinné knihovny. Stačilo počkat, až rodiče odejdou, a na přistavěné židli objevit za Skaláky a Temnem vstup do ráje pornografie. Byla to taky slušná sbírka, pravidelně obměňovaná a pečlivě seřazená dokonce ve dvou řadách, což umožňovala malá velikost videokazet Betamax. Danielův otec tehdy také proto předpovídal videu Beta úspěšnou budoucnost a jako několikrát předtím i potom tak odhalil slabiny svého podnikatelského úsudku:

„Uvažujte logicky,“ říkával s oblibou příbuzným i známým. „Proč by někdo kupoval nesmyslně velké kazety VHS, když může mít malé kazety Beta se stejnými vlastnostmi a stejnou kapacitou? To přece nedává smysl.“

Jenže trhu bylo celkem jedno, co dává nebo nedává smysl, a tak když po revoluci Daniel již spíše ze sentimentu zašátral rukou za zaprášeným klasikem, našel jen pár kazet formátu VHS. Za pár let už bylo za Jiráskem definitivně prázdno a temno.

Daniel se při té vzpomínce smutně usmál. Jak se dostal od mraků až sem? Spokojil se s vysvětlením, že jako každý správný muž myslí aspoň jednou za hodinu na sex (nebo jak často to vlastně má být). Z blondýnky nyní mohl zahlédnout jen pramen blondatých vlasů a z jeho zorného úhlu to vypadalo, že i ona dala přednost spánku. Připadal si jako v letadle duchů, kromě monotónního hučení motoru a klimatizace neslyšel nic jiného, lidé se nehýbali a ani letušky nehlídkovaly v uličkách.

Opatrně odepnul pás, jako by se chystal udělat něco zakázaného, zvedl se a z přihrádky nad hlavou vytáhl fotoaparát. Kontroloval ho se stejnou rutinou, s jakou nájemný vrah prověřuje před akcí svou zbraň. Sundal krytku z objektivu, přiložil hledáček k oku a zkusil zaostřit náhodně vybranou hlavu v zorném poli. Zvětšené a vykulené oko star-

ší paní ho upozornilo, že ne všichni cestující spí, nechal foťák volně poklesnout v ruce a omluvně se usmál.

Focení znamenalo pro Daniela novou dimenzi, o kterou obohatil své novinářské ambice hned po příchodu do Brna. Předchozí praxe a štos publikovaných článků mu bez větších komplikací otevřely dveře do místního Moravského demokratického deníku, ale tentokrát bylo horní patro publicistiky obsazeno a Daniel se musel spokojit s žánry, pro které jeho srdce zrovna nehořelo. Vybaven automatem Pentax vyrazil do ulic dělat ankety: Myslíte si, že Zetor Brno sestoupí ze Západní skupiny? (Pavel K., 23 let, student: „Kemo, to se nikdy nestane, Zetor je nesmrtelné!“) Měla být Kongregaci sester svatého Cyrila a Metoděje v rámci restitucí církevního majetku vrácena budova na ulici Lerchova? (František V., 63 let, důchodce: „Tož neměla, je to bordel, já nevím, co by ještě chtěli!“) Jak se vám líbí první regenerace panelového domu na sídlišti Stará Osada? (Adam S., 40 let, psycholog: „Je to určitě hezcí, ale ještě hezcí by bylo, kdyby ty paneláky úplně zbourali.“)

Někteří se focení bránili, ale většina lidí ochotně pózovala, protože jen málokdo odolal možnosti svobodně a veřejně ventilovat své názory, a ještě u toho vystavit obličej v novinách. Za pár týdnů Daniela přestal automat bavit a rozhodl se, že zkusí „skutečný“ fotoaparát, tedy zrcadlovku. Nová redakční Praktica BX20 nevypadala na první pohled jako nic složitějšího, než se ukázalo, že první kinofilmy po vyvolání zobrazují v lepším případě rozmazané šmouhy, v tom horším jen různě zrnitou tmou. I když si později docela slušně osvojil tajemství clony a času, od té doby u sebe pro jistotu nosil vždy i kompaktní Pentax, aby mohl u důležitých záběrů pořídit něco jako záložní kopii.

Pár měsíců žil Daniel představou, že se stane fotoreportérem, neohroženým investigativcem, jehož záběry budou odhalovat šokující

zákoutí lidských životů, skandály, korupci, ale i dojemné momenty každodennosti. Nepotřeboval už za každou cenu vyjadřovat své názory a nechtěl být stejný jako ostatní recenzenti, kteří mu připadali buďto jako zhrzení literáti, nebo neúspěšní uchazeči studia na JAMU či FAMU. Po dalších dvaceti anketách a hádce se šéfredaktorem, který nechtěl zveřejnit jeho „fantasticky syrově reportážní“ fotku, se znovu rozhodl – nebude marnit svůj talent „na předměstí Prahy“ a vydá se přímo do centra dění. Za ušetřené peníze si koupil vlastní fotografickou výbavu (co kdyby se z toho nakonec vyklubala i umělecká kariéra?), nezapomněl ani na záložní Pentax a vyrazil do hlavního města.

Příběh se opakoval, a to hned několikrát. Praxe, články a teď už i fotografie byly vstupenkou, jejíž platnost zatím vypadala jako neomezená. V deníku *Špígl* se sice naučil, jak vypadá *velká* žurnalistika, ale pravidla, která hřímal téměř na každé poradě cholerický šéf s poetickým příjmením Balbín, se mu rychle zajedla.

„Uvědomte si, že doba komunistických zpráv a titulků s objevnými informacemi o tom, že *V továrně na brýle vyrobili brýle*, je naštěstí nenávratně pryč. Titulky jsou menu v hospodě a vy musíte přimět strážníky, aby se nažrali. Obsah je jasný: krev, sex, peníze. To celé na politickém či jinak veřejném pozadí. Pokud máte všechny tři položky v jedné zprávě, je z toho otvírák na titulku. Pro nás není zpráva, když pes pokouše člověka, ale když člověk pokouše psa – to teprve začíná být zajímavé. Čím bizarnější souvislosti, tím lépe. Nevyslovujeme domněnky! Když to někde vypadá, že budou testovat jadernou zbraň nebo se objevil nějaký nový virus, potom jednoduše *Světlu hrozí smrtelné nebezpečí!* A co světu, to není tak důležité, ale nebezpečí hrozí hlavně vám, *vaši matce, dětem, sousedce Blaženě!* A my samozřejmě chceme vědět, co na to Blažena říká, jak se bojí a jak se připravuje na konec světa.

Pozor, přátelé, to není jen bulvár! V žádných, opakuji, v žádných novinách si nikdy nepřečtete, že osm miliónů lidí ráno vstalo a všichni v pořádku dorazili do práce. To nikoho nezajímá. Vždycky si přečtete jen o tom jednom nebožákovi, kterého přejelo auto, nebo ještě lépe mu po cestě do práce spadl na hlavu z lešení dělník, otec tří malých dětí s nemocnou manželkou a invalidní matkou, která byla politickým vězněm. Uvědomte si, prosím, že takzvaná seriózní média se řídí úplně stejnými pravidly jako my, jen to nikdy nepřiznají. I my jsme hlídacím psem demokracie, a proto nezapomeňte na to vůbec nejdůležitější: Všichni politici lžou! Tak, oči otevřené, uši nastražené, foťáky připravené! Úspěšný den, dámo a pánové!“

Ze začátku Daniel obdivoval způsob, jakým šéfredaktor dokázal shrnout principy žurnalistiky do jednoho krátkého proslovu. A stejně tak ho fascinovalo, s jakou intonací vyslovoval titulky – dělal to tak sugestivně, že Danielovi tančila před očima jejich velká barevná písma. Jenže každé představení se ohraje a asi třicátá repríza již notně ztrácela své kouzlo. Jedinou novinkou se tak bohužel stala informace, která Danielovi vzala poslední zbytky touhy po dalším investigativním dobrodružství:

„Je to pěkný článek, mladíku, opravdu. Dravý, čtivý, objevný. A dokonce splňuje všechna kritéria, která si tady pravidelně připomínáme. A všechno to samozřejmě platí, ovšem s jednou jedinou, skutečně, jedinou jedinou výjimkou – nesmí se jednat o našeho velkého inzerenta. Ten od nás dostává milost, abych tak řekl. Ten se prostě vykoupil.“

Zářivý obraz Joea Bradleyho se ztrácel v šedé každodennosti hlavního města a Daniel začínal být unavený a otrávený.

„Ale ale, pán je zase ukřivděnej,“ zatahala ho za vlasy rozverně sekretorka Alice při jednom z jejich soukromých dostaveníček a napi-

la se vína. „Jestli máš pocit, že mrháš talentem a potřebuješ změnu, tak kamarádka Karla bude odcházet na mateřskou. Dělá reportérku v *Exotice*, tak skoč po příležitosti, samče.“

Daniel na ni chvíli beze slova zíral. Jednak pro něj bylo vlastně překvapivé, že ve velkém barevném magazínu může psát a fotit reportáže žena. A také si hned začal představovat, jak v takovém magazínu píše a fotí reportáže on sám. Alice si zatím zběžně zkontrolovala své nahé tělo, protože jí připadalo, že na něm musí být něco divného, když na ni její milenec tak divně civí.

„*Exotica*,“ pravil Daniel dutým hlasem, vzal Alici láhev z ruky a mocně si přihnul.

„Bon Voyage,“ dodal po další chvíli ticha, tentokrát už s úsměvem.

„Jen jestli tě přítelkyně pustí,“ sekla drápkem Alice, ale Daniel to škrábnutí ani nezaznamenal.

Ukázalo se, že i když vstupenka byla stále platná, tentokrát bylo nutné prokázat nejen talent, ale i trpělivost a pokoru během něčeho, co skutečně připomínalo výběrové řízení. Daniel nikdy nic takového neabsolvoval, a tak musel vůbec poprvé snášet několik dnů palčivé nejistoty. Během nich si opakovaně četl své články, prohlížel fotografie a ujišťoval se, že pokud by měla taková redakce někoho vybrat, měl by to být právě on, protože – ruku na srdce, kdo jiný? K novinářským schopnostem měl navíc v rukávu eso v podobě velmi dobré znalosti angličtiny, kterou při pohovoru bravurně předvedl. Blahořečil přitom svým rodičům, kteří neustále uvažovali o emigraci, a proto doma hrála v jednom kuse původní vysílání BBC, Hlasu Ameriky a dalších zakázaných stanic. K tomu společně sledovali filmy v originále a často musel na běžné otázky odpovídat anglicky nebo věci pojmenovávat dvojjazyčně. Tehdy ho to otravovalo, dnes se mu to hodilo. Při čekání

na verdikt se také snažil obvolávat své známé s prosbou, jestli by se za něj někdo nemohl v magazínu přimluvit, ale setkával se jen s rozpačitými reakcemi. Nikdo neměl údajně potřebný vliv nebo alespoň kontakt, který by takový vliv mít mohl.

„Tak vítejte na palubě, chlapče,“ zazněla konečně vytoužená věta a Daniel vděčně stiskl ruku svému novému chlebodárci. Příměr s palubou byl trefný, neboť Mojmír Celba vypadal jako charismatický a zkušený mořeplavec. A také uměl chytit do plachet svěží vítr v podobě reportáží z míst, kam se po revoluci drtivá většina obyvatel ČSFR ještě nestačila podívat. Časopis šel na dračku a cestovní kanceláře v rámci propagace rády poskytovaly místa pro jeho reportéry, kteří na oplátku nadšeně psali o perfektních službách, nekonečných písečných plážích a luxusních hotelech. Své vlajkové lodi dal kapitán Celba název *Exotica*, který zněl jako rajska hudba pro čtenáře, jejichž cestovatelský vrchol představovalo Bulharsko nebo Jugoslávie. Postupem času se sice začalo ukazovat, že velká část Čechů a Slováků se do destinací popisovaných *Exotikou* nepodívá nikdy, ale protože lidé toužili po dálkách alespoň na křídovém papíře, počet předplatitelů magazínu neustále stoupal a pozice časopisu se zdála být neotřesitelná.

„Místo paštiky polopenze. Místo ježků pestrobarevné hvězdice. Místo betonového mola Modrá laguna.“ Danielův mozek začal sám psát mezititulky fiktivního článku. „A skuteční Indiáni, žádný Gojko Mitič,“ napadlo ho dodatečně a sám se svému vtipu musel usmát. Mojmír Celba jeho úsměv nezištně opětoval. Za rozčepýřenou hlavou svého nového šefa přitom Daniel zahlédl knihu s názvem *Potíže s hlubinnou psychologií*.

II.

„Pot... Pot-usek?“ zeptala se nejspíše krásná recepční a mohutná delegátka cestovní kanceláře ji opravila pevným hlasem učitelského dozoru ve školní jídelně:

„Potůček! Potůček Tadeáš!“

Hrozen lidí kolem recepce se rozestoupil, aby se mohl další z účastníků zájezdu ubytovat, a Daniel si unaveně povzdechl. Marně se snažil pochopit, k čemu bylo mezipřistání ve Španělsku, proč jeli autobusem ze severního letiště na jih, když mohli přistát přímo na jižním, a proč celá ta ubytovací procedura trvá tak dlouho. Taky se celou dobu solidně potil, protože nikdy předtím nezažil přechod ze zimy do léta během šesti hodin. Nejvíc se mu potily nohy v zimních botách, ale před odletem ho nenapadlo dát si sandály na nějaké dostupné místo v kufru.

„Nechápu, proč jsme přistávali ještě ve Španělsku, proč jsme se trmáceli ze severního letiště, když jsme mohli přistát na jižním, a proč to tady trvá do pytle tak dlouho?“ Mečivý hlas za jeho zády mu potvrdil, že ve svých úvahách není sám a pobaveně se otočil, aby dal kývnutím hlavy najevo svůj souhlas. Na malou chvíli se střetl s pohledem drobné blondýnky, která tiskla ruku svému hlasitému manželovi a něco mu prosebně šeptala.

„Ale Karol, kdo by se po nás díval? Já přece nekřičím. Už bych ale fakt potřeboval na záchod... Cože? Já tě neslyším, když šeptáš. Ale

šepťáš... V letadle? Prosim tě, záchod v letadle. To je jak kdybych se chtěl vysrat v batohu.“

Kdyby v té chvíli fotograf zmáčkl spoušť, zachytil by jedno vyprsknutí (Daniel), dva uznané výrazy ve tváři (pubertální sourozenci vpravo), dvě pohoršeně povytažená obočí (starší manželský pár vlevo) a jeden tázavý pohled (nedoslýchavý či méně chápavý pán v pozadí). Blondýnka, která se zřejmě jmenovala Karolína, povolila stisk ruky, přestala pohybovat rty a napřímila se. Z jejího obličeje se nedalo vyčíst vůbec nic.

„Rott! Rott Daniel!“

Daniel zaplašil pocit odsouzení volaného před velkou porotu, přistoupil k recepci a se samolibým úsměvem sdělil bachaře zájezdu, že se zvládne domluvit sám. Recepční mu podala nějakou bílou kartičku a roztomile měkkou a protahovanou angličtinou mu něco vysvětlovala, ale on neposluchal. Sledoval její plné ženské křivky, pečlivě usazené v tmavém kostýmku. Visáčka s nápisem *Elena* na jejím levém nadru v podstatě ležela a lesklé černé vlasy sepnuté do copu jí při každém pohybu hlavy lehounce pohládily rameno. Dlouhé prsty s krátce zastřiženými nehty hbitě vyplňovaly jakýsi formulář.

Teprve u výtahu se probral ze sna a snažil si vybavit, co všechno mu Elena vlastně říkala. Bezradně obracel v prstech bílou plastovou kartu uloženou v papírové kapse, na které bylo naštěstí propiskou napsáno číslo pokoje (Jak si tím ale proboha odemknu dveře?), a dopis, který na něj údajně od včerejška čekal na recepci (Kdo mi proboha může psát do hotelu ještě dřív, než tam přijedu?). Po cestě do třetího patra nejprve rozluštil druhou záhadu. Podle písma na obálce nebylo pochyb, že na něj uvnitř číhají nejméně čtyři hustě a oboustranně popsané papíry ušíslaných projevů lásky, dobře skrytých výčitek a citového vydírání, ze kterých mu bude nad slunce jasné, že i když on si užívá na exotick-

kém ostrově, jeho přítelkyně je stále s ním, je neoddělitelnou součástí či spíše druhou polovinou celku, na kterou nesmí ani na chvíli zapomenout.

„Na Kanárské ostrovy? Na Silvestra?“ vytřeštil Daniel oči na svého šéfredaktora a posadil se, aniž k tomu byl vyzván. Mojmír Celba se usmál, zaklapl knihu Stanislava Kratochvíla *Sexuální potíže a problémy* a labužnický se protáhl.

„Ano, je to tak. Jedna cestovní kancelář má volné místo a přesně taková reportáž nám chybí. Přivítání nového roku pod palmami. Oslavy ve čtyřhvězdičkovém hotelu na pobřeží Atlantiku se sopkou Pico del Teide v pozadí. Španělské rytmy všude kolem. Long drinky u bazénu na střeše hotelu, módní přehlídky, delfíni skákající nad hladinu. Silvestr na ostrově věčného jara, šampaňské v sortkách... My boy, this is E-x-o-t-i-c-a!“

Poslední slovo extaticky vyhláskoval způsobem, jakým to může udělat jen člověk, který je se sebou po většinu času spokojený. Daniel se pomalu zhluboka nadechl a hledal přitom vhodná slova, která by mohl vyslovit nahlas. Pravdou bylo, že za poslední rok se mu vedlo dobře. Zlepšil se především ve fotografování, ale také otesal svůj dřívější novinářský styl do oblejších, čtivějších a laskavějších podob, aniž by ztratil kouzlo a vtíp. *Exotica* ho vyslala na několik krátkých cest do sousedních zemí, na kterých se osvědčil, a jeho články vyšly bez větších redakčních úprav. Nechával je potom často „náhodně“ otevřené na konferenčním stolku v pronajatém bytě, který dosud úspěšně bránil před snahami přítelkyně Veroniky o společné soužití. Přes to všechno byl přesvědčený, že tak velkou reportáž šéf svěří někomu ze starších a zkušenějších kolegů, pokud na ni neodjede přímo on sám. To si ale nechal pro sebe.

„Děkuju za příležitost, nezklamu tě,“ našel konečně publikovatelnou větu, která ale vyzněla zhruba tak přirozeně jako projev premiéra na zasedání vlády.

„Ale no tak, nech si ty formality. Máš radost?“

Daniel konečně pochopil, že muž před ním netrpělivě čeká na ocenění své blahosklonnosti a na pořádné vyjádření vděku.

„Díky, kapitáne!“ vyskočil ze sedačky a vesele zasalutoval. Zároveň si řekl, že už nebude přemýšlet o tom, proč nejede třeba Jana (dvě děti a žárlivý manžel jsou dostatečné důvody?) nebo Radim (jakési utajované zdravotní problémy jako vysvětlení stačí?) nebo šéfredaktor se surfařskou image osobně (že by tam už někdy byl?).

„Tohle jsem vůbec nečekal, fakt mě to moc potěšilo. A co přesně předpokládáš, že přivezu?“

„Fotky především. Chci fotky hotelů, pláží, ale i lidí a přírody. Půjčíš si auto a trochu ten ostrov procestuješ. Je tam sopka, tak na ni vylezeš a přidáš se k nějakému přibližnému fakultativnímu výletu. Ocituješ pár dovolenkářů, že je to nejlepší dovolená, na které kdy byli, a dáš si přitom pozor, aby z toho moc netrčela reklama. Taky zažiješ nějaké turisticky únosné dobrodružství anebo ho může zažít někdo jiný, to už nechám na tobě. Nabídneš nečekané informace, které ti jako speciální tajemství prozradí nějaký místňák. Vykreslíš kontrast silvestra tam a tady, ale to ti snad připomínat nemusím. No, a to je zhruba všechno.“

„A mám tam nějak zmínit rozdělení Československa, když v té době bude zrovna probíhat?“

Mojmír Celba se zamyslel.

„No, pokud najdeš nějakého Slováka... A to asi najdeš, když poleťíš z Bratislavy, tak nakonec proč ne. Ale politiku mi do toho netahej! Jen to tam vkusně zakomponuj, něco ve stylu, že zatímco nad palma-

mi vybuchuje ohňostroj, doma nad Tatrou sa blýská... Počkej, není Tatra auto? No to je jedno, tak se tam blýská a naše malá zemička se právě rozpadá na dvě pidizemě. A ty a on se jedním vrzem po půlnoci stáváte cizinci, něco jak zpívá Nohavica v té písničce *míříme na sebe, míříme já a ty*... Nebo prostě něco s podobnou atmosférou, to by tam nakonec být mohlo...”

Když Daniel odcházel z kanceláře, uslyšel, jak za ním Mojmír Celba ještě volá:

„A nezapomeň tleskat, až letadlo přistane, ať vypadáš stejně blbě jako ti snobi, se kterýma poletíš!“

„Na Kanárské ostrovy?! Na Silvestra?!“ Veroničiny oči se zúžily a jejich modř byla ještě ledovější než obvykle. Daniel dlouho hledal vhodnou příležitost, kdy to své přítelkyni sdělit, a teď to vypadalo, že ji definitivně promarnil.

„Zamluvila jsem nám chatu v Krkonoších a pozvala Marušku s Františkem,“ dodala, jako by to mohlo na celé věci něco změnit. Zaleskly se jí přitom skutečně v očích slzy? Daniel nikdy nevěděl, jestli se zlobí, nebo je smutná. Její nálady se proměňovaly rychle a nečekaně a nedaly se předvídat. Když se na to ptal svého kamaráda psychologa, dostal odpověď, že jeho přítelkyně je stabilně nestabilní a že by si na to měl zvyknout, pokud s ní skutečně chce být. Teď o tom znovu zapochyboval.

„Hele, je to moje práce. Samozřejmě jsem chtěl, abychom letěli oba, ale nejde to, redakce má jen jednu letenku,“ zalhal odhodlaně, ale znělo to spíš ustrašeně. Čeho se vlastně tak bojí? Jako by kolem ní musel našlapovat po špičkách, jako okolo křehké vázy, které každou chvíli hrozí, že spadne z příliš úzkého podstavce a roztříští se na tisíc kousků. Veronika neřekla nic.

„Ty se zlobíš?“ zkusil se zeptat přímo, ale ledové oči zůstávaly nedostupné. Jak to dělá, že v něm celou svou bytostí vzbuzuje pocity viny? A taky tolik potlačovaného vzteku, napadlo ho ještě, než Veronika konečně zase promluvila.

„Nezlobím.“

Tak to bychom měli, pravil jízlivě Danielův vnitřní hlas a hrudník mu sevřela náhlá a neobyčejně silná chuť na cigaretu. Při představě chaty s Maruškou a Františkem si potáhl tak náruživě, až se rozkašlal. Vzápětí se otrásl zimou, protože odešel kouřit na balkón jen v tričku. Má tohle zapotřebí? Ve vzduchu poletovalo jen pár sněhových vloček, které ve světle lampy před domem každou chvíli líně změnily směr, ale jinak předvánoční atmosféru v šedočerném sychravém počasí nepřipomínalo vůbec nic.

Když mu Veroniku představil během revolučních listopadových dnů kamarád Jakub, necítil k ní Daniel žádnou zvláštní přitažlivost. Nechtěl s ní spát ani chodit a více než cokoli jiného v něm vzbuzovala spíše ochranné tendence. To mu ale nebránilo s ní flirtovat a ona jeho lichotky a projevy přízně kupodivu velice vstřícně opětovala. Atmosféra sametové revoluce nahrávala rozjitřeným emocím. Tiskli se k sobě v davu u divadla, Daniel se klepal zimou, ze svíčky mu kapal vosk na tátův kabát opatřený trikolórou, ale tvářil se tak odhodlaně, jako by chtěl sám zatočit se všemi komunisty na Moravě. Veronika byla navzdory svému hudebnímu sluchu shovívavá, když falešně vyřvával do sychravého večera státní hymnu a on se na oplátku snažil být tolerantní, když místy vůbec nerozuměl jejímu chování. Jednou se třeba uprostřed hovoru na ulici sebrala a beze slova odešla pryč. Nereagovala, ani když na ni několikrát zavolal. Vztah mezi nimi začal jaksi nevyhnutelně, jako by jejich setkávání ani jinak dopadnout nemohlo. Daniel se ji snažil nezklamat, když si jej nárokovala, ale ještě

dlouhou dobu si jen těžko připouštěl, že se skutečně ocitnul v pavučině vážně míněného partnerství. Když se ho na Veroniku ptali kamarádi, snažil se situaci zlehčovat, ale stále častěji se setkával s potutelnými, nebo ještě hůře se soustrastnými, reakcemi.

Po pár měsících, když měl pocit, že se porevoluční vývoj již obejde bez něj a novodobá historie ho přestala bavit, se v hospůdce U Dacana po pěti pivech zeptal kamaráda Pavla, co si o Veronice myslí.

Pavel na něj chvíli mlčky hleděl, potom na jeden mocný hlt dopil zbytek šestého piva, ztěžka si povzdechl a odpověděl:

„Ona je dobrý typ na pohřby, ale špatný na svatby, jestli mi rozumíš.“

Daniel mu možná v té chvíli nerozuměl úplně, ale dost na to, aby si s prázdným výrazem ve tváři objednal k dalšímu pivu ještě panáka rumu.

„Na kanárské ostrovy! Na Silvestra! No to je úžasné!“ Máma se radovala tak, že musel dát sluchátko dál od ucha. Měl už v podstatě všechno sbaleno a nachystáno včetně doplňků, na kterých si zakládal. Předně to byla plechová tabatěrka na cigarety a benzínový zapalovač Zippo. Ačkoli i jemu samému přišlo otravné přeskládávat pokaždé cigarety z jedné krabičky do druhé a plnit zapalovač benzínem, touha po světácké image byla silnější. Nechtěl to ale přehánět, takže i když natrénoval frajerské škrtnutí zapalovače o rifle jedním pohybem, málokdy ho předvedl na veřejnosti. Jeho krk nově zdobily korálky, a snad aby svého šéfredaktora předběhl alespoň v něčem, nechal si na Staroměstském náměstí od jihoamerického indiána zaplést do vlasů copánek z barevných nití. Výstřední proužkovanou vestičku mu rozmluvila Alice:

„Tak v tomhle vypadáš miláčku už fakt jako prvotřídní intoušskej debil.“